

Brug af uglaseret lertøj over åben ild

Før ibrugtagning

- Nyt lertøj sættes i blød i koldt vand i et døgn inden ibrugtagning.
- Herefter vaskes det grundigt i lunkent vand med lidt sæbespån eller brun sæbe.
- Lad lertøjet blive liggende i sæbevandet i 5 – 10 minutter; det hjælper med til at mætte lerets porer og gøre krukken tæt.

'Tætning' af lertøj

Lertøjet bliver mere tæt efterhånden, som det bruges til madlavning og til at spise og drikke af – især hvis man undgår at affedte det med sulfo og opvaskemaskine.

Hvis man gerne vil have sit lertøj tæt med det samme; kan det gøres på forskellig måde:

- Fyld karret til randen med skummetmælk eller kærnemælk, og lad det stå natten over.
- Jeg har også haft held med at lade kopper stå i blød med kaffe inkl. kaffegrums.
- Vask altid op i flydende natursæbe, som ikke affedter krukkerne.

Opvarmning / kogning

- Lertøj skal **altid** varmes langsomt op – og afkøles langsomt!
- Fyld krukken mindst 2/3 op (vælg en krukke af passende størrelse)
- Varm langsomt op og sørg for at hele krukken opvarmes jævnt / ensartet.
Det gøres f.eks. ved, at man stiller krukken ved siden af bålet, og drejer den ofte. I starten ca. hvert 5. minut. Når hele krukken er gennemvarm, kan der godt gå længere tid imellem, at man drejer; men regn med at have en fast grydepasser hele tiden – og drej hellere for ofte end for sjældent.
Hvis krukken hænges / stilles over bålet; så start med gløder og god afstand mellem krukke og varmekilde.
- Rør i maden
- Bank ikke på krukkekanten med skeen
- Hæld aldrig kogende vand i en kold krukke.

Høkasse

- Lerkrukker bør ikke stå i ilden længere end nødvendigt, så kog gerne maden færdig i en høkasse.

Rengøring

- Lertøj rengøres med varmt vand og evt. natursæbe eller opvaskemiddel.
Det lertøj, som bruges i formidlingen på Ribe VikingCenter, kan også godt tåle at komme en tur i opvaskemaskinen.

Daglig opbevaring

- Uglaseret lertøj opbevares bedst luftigt og med åbningen opad. Man må ikke sætte nyvasket lertøj tæt sammen straks – al fugt skal først tørre helt væk.

Langtidsopbevaring

- Inden lertøjet sættes væk for vinteren, vaskes det i varmt vand, tilsat eddike.
- Lerkarrene langtidsopbevares med munden opad i et opvarmet og tørt rum.
- Ubrugt / nybrændt lertøj kan opbevares hvor som helst.

Mug

- Vaskes af med vand og eddike. Evt. må karret brændes igen.